

TARTIŞMA/GÖZLEM VE GÖRÜŞLER

TÜRK TABİPLERİ BİRLİĞİ VE ÖNÜMÜZDEKİ ON YIL

Şükrü HATUN*

Öncelikle "Toplum ve Hekim" dergisinin Türk Tabipleri Birliği'nin gelecekteki perspektifleri konulu bir tartışma dosyası hazırlamasını çok gerekli bulduğumu belirtmek istiyorum. Bu değerli çaba için dergiyi yönetenlere teşekkür ederim. Dilerim bu dosya aynı konuyu işleyen bir sempozyumun başlangıcı olur ve hepimiz 1989'da Dr. Cengiz Kılıç adına düzenlenen "Demokratik Kitle-Meslek Örgütleri: Perspektifler/Sorunlar" gibi bir toplantının zihinsel sevincini yeniden yaşarız. Ben geçmişten geleceğe Türk Tabipleri Birliği üzerine düşüncelerimi öznel tarihimizi de dahil ederek özetlemeye çalışacağım.

1. Kendisini "Etkin-Demokratik TTB Grubu" olarak isimlendiren hekimler 1990'da Türk Tabipleri Birliği yönetimine aday olurken üç ana kaynaktan besleniyordu. Bunlardan ilki grup içindeki insanların dünya görüşü ve 1980 öncesine uzanan "Demokratik Kitle Örgütleri" tecrübesidir. Bu tecrübe temelinde hemen herkes TTB 'de örnek bir Demokratik Kitle Örgütü yaratma motivasyonu taşıyordu. İkincisi Ankara başta olmak üzere bir çok Tabip Odasında gerçekleştirilen ve geniş hekim kesimleriyle "rezonans" halinde olmayı önemli sayan bir kitlesel mücadele başarısı ve bu başarıya eşlik eden "muhalif ve mücadeleciler örgüt" çöküşü. Üçüncüsü ve bugünden bakıldığında daha önemli görünen kaynak ise Türk Tabipleri Birliği'ni aynı zamanda bir yaşam ve arkadaşlık projesi olarak gören insanların geleneğe yaslanarak sürdürdükleri bilgilenme, öğrenme yeni insanlar bulma şeklinde özetlenebilecek yenilikçi tutumlarıdır.

2. O günlerde gelişmiş ülkelerdeki Tabip Örgütlerini çok merak ediyorduk ve sevgili İrfan Gökçay'ın "Demokratik Kitle-Meslek Örgütleri: Perspektifler/Sorunlar" sempozyumunda sunduğu "Tıpta profesyonel örgütlenmenin tarihi: İngiltere örneği" isimli bildirisinden oldukça yararlanmışlık. O bildiriye sözü edilen ve İngiliz Sağlık sektörüne yöne veren üç ana güç arasında sayılan İngiliz Tabipler Birliği"(BMA) gibi bir örgüt yaratabileceğimize inanmıştık. Açıkçası ben BMA'yı tanıtan bir broşürde gördüğüm BMA: "scientific and friendly" tanımlamasında çok etkilenmiş ve TTB'nin de "Bilimsel ve arkadaşça" bir örgüt olabileceği fikrini her yerde söyler hale gelmiştim. Hala bu tanımlamayı değerli buluyorum.

3. Bugünden bakıldığında 1990'ların başında yazılan "Nasıl bir TTB: Kimlik Analizi" metninin o günlerde biriken bilgi ve duyguları oldukça iyi yansıttığını ve gelecek açısından da bu metindeki vurgulamaların hala önemli olduğunu düşünüyor ve TTB'nin geleceği ile sözlerime bu metinle başlamak istiyorum

2000'li Yıllarda TTB: Kimlik Analizi

1-Hekimlerin ve hastaların çıkarlarını ikilem olmaktan çıkaran bir politika tuturan, böylece hekim ve hasta haklarını beraberce savunabilen,

2- Sağlık sektörüne ilişkin politikalarda etkin taraf olabilen,

3- Toplumun ana sorunlarında yapıcı bir muhalif odak olmayı başaran,

4- Ücretli çalışan hekimlerin sorunlarına özel önem veren,

5- Altmış binden fazla hekimi barındıran Türkiye tıp ortamının ihtiyaçlarına(deontoloji, sürekli eğitim ve buna destek olacak sistemler) cevap verecek kurumları hızla oluşturan,

6- Demokratikleşmenin önündeki engellerin kaldırılması için demokratik kitle örgütü olarak üzerine düşen görevleri enerjik biçimde yerine getiren,

7- Gücünü yalnızca kendisine verilen yasal yetkilerden değil, kitlelerinin hareketlilik gücünden alan ve bunu yaratmak için çalışan,

8- Bütün üyelerine ve altındaki birimlere saygılı ve demokratik davranmayı ilke edinen, bunun için gerekli katılım mekanizmalarını kuran,

9- Bütün hekimlere her an iletişim kurabilecekleri yakınlıkta duran,

10- Kamu kurumu değil, bir kitle örgütü gibi davranan,

11- Kendini sınırlayan yasaların değiştirilmesi için etkin çabalar gösteren,

12- Gücünü yalnızca yönetimdeki bazı kişilerin kamusal ağırlıklarından değil, üyeleriyle tam bir rezonans halinde olmasından alan,

13- Hekimlerin olduğu kadar halkın da zararına olan sağlık politikalarına karşı halk tepkisini harekete geçirmeyi becerebilen,

14- Geniş bir ufku, ekonomik ve siyasal tahlil yeteneği olan,

15- Bilinenleri tekrarlamak, yararsızlığı anlaşılmış yöntemlere tıkanıp kalmak yerine yaratıcı olan; hekimler için yeni mücadele yolları bulmakta, sorunların çözümü için yeni öneriler konusunda sınır tanımayan,

16-Tüm Türkiye’de çalışan hekimlerin, odaların ve sağlıkla ilgili örgütlerin çabalarını birleştiren, geçmişte olduğu gibi oda yönetimleriyle rekabete girmeyen,

17- Kendiliğinden, zaman içinde olacak gelişmelerle sağlık ve hekimlik sorunlarının çözülmeyeceğini bilen, bu nedenle “bekle gör” politikası izlemeyip atılımcı olan,

18-Fildişi kulelerde oturmak yerine hekimlerle sıkı bağlar kuran; hekimlere, içinde yaşadıkları ortamlara duyarlı, böylece ancak şiddetli uyarılarla ortaya çıkan gecikmiş refleksler yerine kuvvetli reflekslere sahip olan,

19- Odalar arasında gelişmiş iletişim cihazlarının da yapabileceği bir irtibat merkezi olmak yerine, onlara önderlik eden,

20-Olayları, hekimlerin mücadelesini herhangi bir hekim gibi izlemeyen,

21- Geçmişin olumlu değerlerine sahip çıkan, geleceği bu değerler üzerinde kurmaya özen gösteren,

22- Yenilikçi

4. TTB’nin önümüzdeki on yılı açısından söylenebilecek ilk şey üzerinde çalışılmış, bir çok hekim ve tabip odalarının çoğunluğu tarafından paylaşılan ve bunlara ek olarak kendini yeniden üretebilen bir örgütsel stratejinin halihazırda olduğudur. Bence bu stratejinin arka planında “her zaman yapılacak bir şeyler olduğuna inanan” bir iyimserlik bulunmaktadır. TTB , geçen yıllar içinde olumlu rolleri giderek artan bir örgüt haline geldi. Bu nedenle önümüzdeki yıllarda “devleti es geçerek” sağlık ve hekimlikle ilgili alanlara daha etkili müdahalede bulunmasını sağlayacak projelere ve insiyatiflere ağırlık vermelidir.

5. Geçmişte olduğu gibi TTB “geniş hekim kesimlerini temsil edecek mekanizmalar kurduğu ve politikalar uyguladığı zaman” ciddiye alınan bir örgüt olma halini sürdürebilir. Bu nedenle önümüzdeki yıllarda hekim eğilimlerini dikkatle izleyen ve örgütün faaliyetlerini etkili bir şekilde duyuran bir “iletişim” projesine ihtiyaç vardır.

a) TTB’de profesyonel ve iyi yetişmiş bir iletişimci istihdam edilmelidir.

b)Tıp Dünyası içerik , biçim ve yayın periyodu açısından acilen gözden geçirilmelidir.

6. Önümüzdeki yıllarda TTB’nin tıp eğitimi üzerine olan etkinliği derinleştirilmelidir. Bunun için;

a) Türkiye Tıp Eğitimi Konseyi ismiyle TTB çatısı altında bir organizasyon oluşturulmalı, mezuniyet öncesi, uzmanlık ev sürekli eğitim standartları için bu konsey söz sahibi olmalıdır. TTB böyle bir konseyin oluşturulması için en meşru kurumdur ve üniversite ve tıp fakültelerinin yapıları düşünüldüğünde işbirliği için çok uygun bir ortam vardır.

b) Hiç kuşku yok ki Uzmanlık dernekleri Koordinasyon

Kurulu çerçevesindeki çalışmalar TTB’nin son 10 yıldaki en önemli projelerinden birisidir ve bu projede TTB’nin özerkliğe önem veren tutumu başarıda mutlak bir rol oynamıştır. Bu proje önümüzdeki dönemde uzmanları önce gönüllü resertifikasyonuna, sonra da zorunlu resertifikasyonuna yönelmelidir.

c) TTB Tıp öğrencilerine yönelik etkinliklerine arttırmalıdır. Bu amaçla;

- Student BMJ veya Student JAMA türü bir dergi çıkarılmalıdır.

- Tıp öğrencileri için kaliteli ve ucuz tıp kitabı yayınına başlanmalıdır.

- TTB Meslek Etiği İlkeleri tabip odaları yoluyla bütün tıp fakültelerinin mezuniyet törenlerinde dağıtılmalıdır.

d) Tabip odaları Sürekli Eğitim Etkinliklerine katılımı 2 yıllık aralarla belgelendirmeli, bu belgelerin muayehanelere asılması ve belli sayıda etkinliğe katılmayan hekimlere bu belgenin verilmeyeceği duyurulmalıdır. Bu belgeleri alan hekimler tabip odası yayın organlarında duyurulmalıdır.

7. TTB, hekimlik değerlerinin korunması ve serbest piyasa dinamiklerinin sağlık hizmetleri üzerindeki olumsuz etkileri konusunda toplumu ve hastaları kollayan tutumunu geliştirmelidir. Bu amaçla;

a) Her yıl başında “TTB’den topluma mesaj” başlığı altında basın toplantısı düzenlenmeli ve geçen yıl biriken veriler ışığında toplum uyarılmalıdır(“Hasta Hakları Yönetmeliğine sahip çıkın, “Muayehanelerde hekimlerle ücret pazarlığına son verin”, “özel sağlık kurumlarını denetleyin” vb.)

b) Toplumun sağlık eğitimine dönük bir web sitesi açılmalı ve topluma dönük sağlık bilgileri yayınına başlanmalıdır. Bu çerçevede TUBİTAK ile birlikte TUBİTAK BİLİM TEKNİK Dergisine benzer gazete bayilerinde satılan BİLİM VE SAĞLIK Dergisi çıkarılması projelendirilmelidir.

c) BMA’nın iki yıl önce İstanbul’da yaptığına benzeyen Toplumsal Tıp Sempozyumu düzenlenmeye başlanmalıdır.

8. TTB’nin başka kurumlarla geleceğe dönük işbirliği projelerine önem verilmelidir. Bu amaçla;

a) TTB Genel Pratisyenlik Enstitüsü gibi projeler bazı Tıp fakülteleri ile(Hacettepe, Dokuz Eylül gibi) paylaşılmalı, İşçi Sağlığı Enstitüsü mutlaka bir Üniversite (Örneğin Kocaeli Üniversitesi) ile birlikte kurulmalıdır.

b) Türk Pediatri Kurumu , Türkiye Diyabet Vakfı vb kuruluşlarla bazı halk sağlığı konularında(Çocuklarda raşitizm, diyabetin önemi vb.) duyarlılık kampanyaları düzenlenmelidir. Yine bu çerçevede TTB Çocuk Sağlığı Gezici Eğitim Etkinliği düzenlenmeye başlanmalıdır. (Bu etkinlik Sosyal Pediatri Derneği ile birlikte yapılabilir)

9. TTB projelerinde konusunda iyi eğitim görmüş kalıcı profesyonel eleman çalıştırılmalıdır. Bu çerçevede yayınlar ve reklam, uzmanlık dernekleri koordinasyonu ve diğer eğitim etkinlikleri, işçi sağlığı konuları ilk akla gelen alanlardır.

10. Aklıma gelenler bunlar. Tekrar teşekkür ediyor ve TTB’nin geleceğine emek harcayan herkese en içten sevgilerimi sunuyorum.